

de AAMBINDER

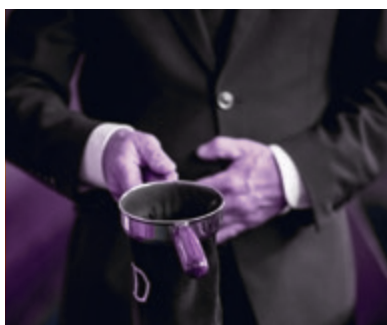
KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

**CLASSICALE EVANGELISATIEPOST
ROTTERDAM-CHARLOIS**

04 Geschiedenis
van de catechese

07 De last van
de diaken

08 Calvijn en
de Joden

De HEERE regeert

ds. M.H. Schot, Hendrik-Ido-Ambacht

De wereld staat in brand. Vandaag precies 24 jaar geleden voltrok zich de vreselijke aanslag in New York. Sindsdien wordt de onrust en het rumoer in de wereld alleen maar groter. De vijandschap tegen het Joodse volk neemt toe. De christenvervolgingen intensiveren. Wat een onzekerheid en angst.

► De HEERE regeert.

Psalm 93:1a

Psalm 93 tilt ons er bovenuit. De dichter bezingt de macht en de majesteit van de HEERE. Hij regeert over Zijn schepping, over Zijn vijanden en over Zijn Kerk. Wat een vrede als u, gekocht door Christus' bloed, een levend lidmaat bent van die Kerk. Kent u die vrede?

Bij de voorpagina:

CLASSICALE EVANGELISATIEPOST ROTTERDAM-CHARLOIS

In 2002 stelt de classis Rotterdam een commissie in om te onderzoeken of er een classicaal evangelisatieproject kan worden opgezet. Nadat ook de classis Ridderkerk zich achter dit initiatief heeft geschaard, wordt in 2004 het pand van de voormalige Oud Gereformeerde Gemeente in Neder-

land aan de Gouwstraat in Rotterdam-Charlois gekocht. In 2002 is daar de laatste kerkdienst gehouden. Na een grondige renovatie van het gebouw vindt op 16 september 2006 de officiële opening van Inloop- en Bijbelhuis In de Gouwstraat plaats. Ds. W.J. Karels mediteert daarbij over Psalm 27. Vanaf 2010 wordt er 's zondags een korte samenkost belegd. Ouderling K. Bel uit Capelle aan den IJssel, die ook jarenlang als coördinator optreedt, leest daarbij een eenvoudige preek. Een jaar later wordt aan de overkant van de straat een pand als inloopwinkel ingericht. Op 27 mei 2011 verricht mev. W. Bel-Bénard de opening. Sinds november 2022 is M. Rozema als evangelist aan de post verbonden. Op 13 oktober 2024 vindt de eerste doop- en belijdenisdienst plaats. Voor de twaalf activiteiten die wekelijks in en vanuit In de Gouwstraat plaatsvinden, zijn ruim 100 vrijwilligers beschikbaar.

De HEERE regeert

De HEERE regeert over Zijn schepping, lezen we in de verzen 1 en 2. Wie is de HEERE eigenlijk? De almachtige Schepper van hemel en aarde openbaart Zich hier met Zijn heerlijke Verbondsnaam. Met deze Naam verkondigt Hij ons dat Hij door Zijn Zoon Jezus Christus een Kerk vergaard en dat Hij die Kerk eeuwig trouw is. Zij zijn zo vaak ontrouw, maar Hij is de Getrouwe, Hij kan Zichzelf niet verloochen.

Deze God regeert. Zijn bemoeienis met de wereld is na de schepping niet gestopt. Zelfs na de zondeval onderhoudt Hij die nog. Hij houdt dat schoon gebouw onwankelbaar in stand. Waarom? Om het alles te brengen tot het grote doel, waarin Hij verheerlijkt wordt en Zijn Kerk de zaligheid ontvangt, om 't eeuwig welbehagen. Daartoe heeft Hij de regering gelegd in de handen van Zijn Zoon. Die zal dat welbehagen des HEEREN gelukkiglijk doen voortgaan. Daarom is Hem gegeven alle macht in hemel en op aarde.

Zo wordt Hij ons hier in Psalm 93 geschilderd, bekleed met macht en sterkte. Hij heeft Zich omgord, zoals een bekwaam krijger zijn harnas heeft aangedaan. Zijn troon staat vast, al van eeuwigheid. Deze Koning regeert. Heeft Hij het ook al in uw leven voor het zeggen gekregen? Heeft u al leren buigen voor Hem?

Over de vijanden

De HEERE regeert over Zijn vijanden (vers 3-4). Toch is er veel tegenstand tegen Zijn regering. In Psalm 2 lezen we dat de koningen en de vorsten der aarde tezamen beraadslagen, tegen den HEERE en tegen Zijn Gezalfde. Waarom? Om de banden te verscheuren en de touwen van zich te werpen. Zo noemen ze Gods regering. Die is hun een kwelling, want ze kunnen niet doen naar wat hun boze hart begeert. Is het dienen van de HEERE ook een kwelling voor u? Bedenk: 'De HEERE zal opstaan tot de strijd en Hij zal Zijn haters wijd en zijd, verjaagd, verstrooid doen zuchten' (Ps. 68:1).

De vijanden worden steeds driester. Hun geweld wordt in Psalm 93 vergeleken met water. Steeds heftiger is het beeld. Op het laatst is hun vijandschap als water dat zich 'verheft', en als een 'aanstoting'. Ziet u het voor u? Het geweld van het water in een waterval dat bulderend naar beneden stort. Denk aan de branding bij een kolkende zee, aan een tsunami die alles op zijn weg meesleurt. Wie kan daar tegenop?

'Doch de HEERE in de hoogte is geweldiger'. Jezus bestrafte de wind en zeide tot de zee: Zwijg, wees stil. En ze zijn Hem gehoorzaam. Zo ook de woedende vijanden. Wat vijand tegen Hem zich kant'...

Strijdt u nog tegen deze Godsregering?

Heeft u last van die vijanden? Vooral van die grote vijand vanbinnen? Van die stroom van ongerechtigheden en weerspannig overtreden die de overhand over u heeft? Zie op Christus Die regeert. Hij is geweldiger. Hij is machtig u daarvan te verlossen. Ja, Hij is gekomen om de werken van satan te verstoren en Hij heeft de overwinning al behaald. Want toen al de golven en de baren van Gods toorn over Hem zijn heengegaan, heeft Hij het uitgeroepen: 'Het is volbracht'. Zelf had Hij nooit één zonde gedaan, maar is wel tot zonde geworden. Hij heeft het handschrift onzer zonden uitgewist. Daarom is Hij ook opgewekt uit de dood. Tot onze rechtvaardigmaking. Zoek toch geborgen te zijn achter Zijn verzoenend en bevrijdend bloed!

Sion, Zijn Kerk

De HEERE regeert over Zijn Kerk, zo lezen we in vers 5. Koning Jezus

regeert over alles. Over de heidenen en zelfs over de einden der aarde. Maar Hij regeert in het bijzonder over Sion, over Zijn Kerk. Die regering is namelijk een regering in Zijn liefde en gunst. Hij gaat de levende stenen van Zijn huis versieren met heiligheid. Van nature zijn ze vijandig en onrein. Maar Koning Jezus heiligt ze. Dat betekent in de eerste plaats dat Hij ze afzondert voor Zijn dienst en dat Hij ze reinigt. Wat een onbevatelijke genade als Hij u oproept en u door Zijn bloed reinigt en u stelt tot een koninklijk priesterdom, om Zijn deugden te verkondigen. En Hij bekleedt Zijn volk met heiligheid als Hij in hen Zijn beeld weer opricht. Gewassen en gereinigd door Christus' dierbaar bloed. Zo zorgt deze Koning voor Zijn ware onderdanen. Sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid, het gewaad des lofs voor een benauwde geest. En Hij regeert hen door Woord en Geest.

Geliefde lezer, aan welke kant staat u? Strijdt u nog tegen deze Godsregering? Weet dan dat Hij u eens zal verpletteren: Brengt ze hier en slaat ze hier voor Mij dood. Want ze hebben niet gewild dat Ik Koning over hen zijn zou.

Of heeft u door genade leren buigen onder deze Koning? Bent u Hem gaan dienen en vrezen? Omdat Hij het zo waard is. Omdat Hij u te sterk geworden is. Omdat u in Christus alles gezien hebt wat nodig is om met God verzoend te worden en Hem oprecht te dienen. Hij is blank en rood en draagt de banier boven tienduizend. Zulk een is mijn Liefste. Onbevatelijke troost dat Hij regeert. Is het uw worsteling? U voelt de vijandschap in uw hart, maar toch kunt u Hem ook niet missen. Dan zegt deze Koning: Zoek Mij niet te vergeefs. Hij is machtig om het hardste hart te breken. Ja, Hij is niet alleen machtig, maar ook gewillig. En wie Hem aanroept in de nood, vindt Zijn gunst oneindig groot.

Zou u die HEERE niet willen dienen? ♦

Uit:
DE GENEZING VAN DE
BLINDE BARTIMEÛS
Theodorus van der Groe
(uitg. Den Hertog, Houten, 2020).

ZEVEN LEERREDENEN over LUKAS 18:35-43

Vijfde tekst uit Lukas 18:35-43

'En Jezus stilstaande, beval dat men denzelven tot Hem brengen zou; en als hij nabij Hem gekomen was, vraagde Hij hem.'

Lukas 18:40

Dit deed de Zaligmaker om verschillende redenen:

1. Om de waarheid van het wonder dat Hij aan deze blinde wilde doen, daardoor des te duidelijker aan anderen openbaar te maken. Men weet hoe slimme bedelaars dikwijls gewoon zijn te doen. Hoe zij soms veinzen en zich voorwenden blind te zijn en andere kwalen te hebben, om de mensen des te meer op te wekken zich jegens hen te ontfemen en medelijden te hebben. Nu, het volk van Jericho, waar deze blinde bedelaar thuishoorde, wist wel dat hij echt blind was, maar hier was een schare van allerlei soort volk, uit vele plaatsen bijeen en daarom wilde de Heiland nu aan iedereen openbaar maken dat deze man echt blind was en dat er niet het minste bedrog onder schuilging. Dus beval Hij dat zij deze mens tot Hem zouden brengen, opdat Hij hem stelde voor hun aller ogen ▶

De genezing van de blinde Bartimeüs

► en hem in het openbaar genas. Hier kunnen we nu zien dat onze Zaligmaker alle valsheid en bedrog grotelijks haatte en eenieder verboden heeft zich ooit daarvan in zijn handel en wandel te bedienen.

2. Hij wilde hiermee ook aan allen leren de plicht van liefdadigheid, gediensigheid, behulpzaamheid en barmhartigheid omtrent alle arme en ellendige mensen. Dat wij zulken toch nooit zouden verlaten of er de hand vanaf trekken, maar hun alle mogelijke hulp en goedertierenheid moeten bewijzen. Dat we altijd moeten gedenken dat zij onze naasten zijn. Tot hiertoe had de schare haar plicht omtrent deze arme blinde man niet goed waargenomen, zij had hem betwist en bestraft en geprobeerd hem af te houden van de hulp en de troost van de Heiland. Nu wil de Zaligmaker dat zij zich direct zullen beteren en daarom beval Hij de schare die dienst aan hem te doen, namelijk om hem bij de hand te vatten en hem van zijn plaats te doen opstaan en tot Zich te brengen.

Maar in het bijzonder wil Hij ons die geestelijk zijn hiermee leren hoe wij ons te gedragen hebben jegens alle arme blinde zondaren, die geestelijk blind zijn naar de ziel. Hoe ook wij moeten arbeiden om hen tot de Heere Jezus te brengen, direct en zonder omwegen. Zoals de schare hier met de blinde deed, zo moeten ook wij doen met alle onbekeerde zondaren en bijzonder met degenen die verlegen en beangstigd zijn over hun zonden en geestelijke blindheid. De mensen uit de schare riepen hem, zoals de evangelist Markus aantekent, en zeiden tot hem: 'Heb goede moed en sta op, Hij roept u!' (Mark. 10:49). Niet anders moeten wij ook doen omtrent de arme blinde zondaren. Wij moeten hun toeroepen dat, zo zij verlegen zijn over hun geestelijke blindheid en belast met hun zonden, zij dan goede moed moeten scheppen uit de genade van de Heere Jezus (Matth. 11:28 en Openb. 3:18). ♦

► wordt vervolgd

Leren in gezin, kerk en school

ds. J.J. Hoogerbrug, Krimpen aan den IJssel

Dordrecht, woensdag 28 november 1618. Om 9 uur in de ochtend opent Johannes Bogerman in de bovenzaal van de Kloveniersdoelen de vijftiende zitting van de Dordtse Synode. Hij doet dat met een gloedvolle rede over de reformatie van de catechese.

In deze rede, die helaas niet in de acta is vermeld, spreekt de synode-voorzitter met diepe ernst over het bedroevende verzuim van de catechisatie. Volgens hem moest dat Gods toorn wel oproepen over de kerk in Nederland. Met dit verzuim bedoelde hij niet een schrikbarende absentie van catechisanten, maar zijn verwijt betrof vooral de catecheten. Na die redevoering hield de synode een diepgaande bezinning op de catechesepraktijk van die dagen. Over één zaak waren de synodeleden het roerend met elkaar eens: er was dringend behoefte aan een reformatie van de catechese.

Onderwijs in de geloofsleer

Onze jeugd wordt heden ten dage gedurende het winterseizoen op de catechisatie door een ambtsdrager onderwezen in de geloofsleer. Was dat ten tijde van de Dordtse Synode dan niet zo? En hoe komt het dan dat dit nu wel gebeurt? Wie antwoord op zulke vragen zoekt, stuit vanzelf op de boeiende geschiedenis van de catechese. Gemakshalve beperken we ons daarbij tot een onderverdeling van

deze geschiedenis in drie fasen, namelijk: vóór de Dordtse Synode, op de Dordtse Synode en na de Dordtse Synode.

Vóór de Synode

Hoe was het in de periode vóór de Dordtse Synode met de catechese gesteld? Luisterend naar de beraadslaging van de Dordtse vaders kan de gedachte ons bekruipen dat de kerk vóór die tijd nauwelijks aandacht aan de catechisatie had besteed. Toch is dat niet waar. Sinds de Reformatie stelde de jonge gereformeerde kerk in de Nederlanden zich van meet af aan ten doel om de Middeleeuwse catechesestructuur te handhaven, dat wil zeggen: het onderwijs in de onder ons bekende drieslag: gezin, school en kerk. Het ideaal van de kerk was om de catechese binnen deze driehoek te laten functioneren. Dat bleek reeds op de eerste officiële kerkelijke vergadering in ons vaderland, het Convent van Wezel (1568). Dat Convent hamerde op de eenheid van het catechetisch onderwijs binnen deze drie domeinen. Men onderkende in Wezel de noodzaak van een Catechismus, die als leerboek in gezin, school

en kerk zou kunnen worden gebruikt. Drie jaar later werd op de Synode in Emden (1571) de Heidelbergse Catechismus daartoe sterk aanbevolen. En weer drie jaar later besloot de Synode van Dordrecht (1574) 'dat men enerlei Catechismus in de kerken zal houden en dat die wezen zal de Heidelbergse Catechismus'. Daarmee stond de keuze voor de catechetische leerstof vast. Sindsdien vormde de Heidelbergse Catechismus tot op de dag van vandaag de leidraad voor het catechetisch onderwijs.

Tussen kerk en school

In Dordrecht bepaalde men ook dat het aanleren van de Catechismus op school moest plaatsvinden, terwijl men in de kerk voor of na de catechismusprek de Catechismus overhoren zou, dus in het openbaar voor de hele gemeente. Ons komt dat misschien vreemd voor, maar op veel plaatsen was dit sinds de Reformatie de gewoonte. Hierdoor werd catechese een samenspel tussen kerk en school, ofwel: tussen predikant en schoolmeester. Dat wilde nog niet zeggen

Het ideaal van de kerk was om de catechese binnen deze driehoek te laten functioneren.

dat dit samenspel vlekkeloos verliep. De classicale notulen schilderen meer dan eens een somber beeld ten aanzien van die samenwerking tussen predikant en schoolmeester. Soms waren predikanten daarvan de oorzaken. Ze laptten de kerkelijke besluiten weleens aan hun laars. Neem de classis Schoonhoven, die reeds in 1574 tevreden constateerde dat het catechismusonderwijs op de scholen naar behoren plaatsvond. De schoolmeesters deden dus hun uiterste best. Maar meerdere classis-predikanten namen helaas niet eens de moeite om de schoolkinderen in

de kerk te overhoren. De classis was dan ook zeer ontstemd en vermaande de bewuste predikanten ernstig om de scholieren iedere zondag vanaf de preekstoel de vragen van de Catechismus te stellen.

Schoolmeesters ontslagen

Gouda kampte in 1575 met een uniek probleem. De magistraat, de overheid, had alle schoolmeesters in de stad ontslagen. Nu de Goudse scholen dicht waren, werd de schoolgaande jeugd dus ook niet meer onderwezen in de Catechismus. Daarom overhoorden de predikanten hen ook maar niet meer vanaf de preekstoel. De Goudse jeugd zal er geen problemen mee gehad hebben, maar de classis des te meer. Het gedrag van de predikanten was laakbaar, zo oordeelde de classis Dordrecht, waaronder Gouda ressorteerde. De Goudse broeders moesten het overhoren zo spoedig mogelijk weer ter hand nemen, vond de classis; ook al zou er in de kerk slechts één kind tot antwoorden in staat zijn. Soms verzuimden de predikanten dus hun plicht met betrekking tot de catechese. Soms gold dat ook de ouders. Althans, de schoolmeester in Hendrik-Ido-Ambacht en Rijsoord dreigde zijn leerlingen kwijt te raken, 'overmits hij hen de Catechismus wil leren', zo lezen we in de classisacta, maar de vaders en moeders vonden dat niet nodig. Meestal waren het echter de schoolmeesters die het in de classicale acta ontgelden moesten. En dat was heus niet altijd onterecht. De classis Harderwijk tobde in 1596 met schoolmeesters die niet wilden instemmen met de gereformeerde leer, zoals die in de Heidelbergse Catechismus was verwoord. Er bleek zich zelfs een Jezuiet onder het onderwijzend personeel schuil te houden! En ruim tien jaar later meldde dezelfde classis dat een zekere pastoor Peregrinus samenspande met de schoolmeester om de kinderen tot het roomse bijgeloof te verleiden. ♦

► wordt vervolgd

► Onze jeugd wordt gedurende het winterseizoen op de catechisatie door een ambtsdrager onderwezen in de geloofsleer. Was dat ten tijde van de Dordtse Synode ook zo?

‘Het Woord moet het doen’

► ds. D. de Wit

W.B. Kranendonk, Amersfoort

‘Als student dacht ik vaak: ‘Hoe kom ik erdoor?’ Iemand zei toen: ‘Naarmate je langer predikant bent, wordt dat steeds meer’. En de man had gelijk, vooral omdat het gaat om de heiligheid van Gods Woord. Nu is het vaak mijn gebed: Heere, gebruik me toch’.

Op zaterdag 13 september mag ds. D. de Wit herdenken een kwarteeuw predikant te zijn. Terugkijkend zegt hij: ‘Ik ben er steeds meer achter gekomen dat de Heere werkt door de prediking van Zijn Woord. Niet door wat ik doe of zeg’.

In de loop van de jaren zijn er wel dingen veranderd. ‘Er wordt nu vaker iets van de preek gevonden. Toch is de prediking in de eerste plaats het middel waardoor mensen bekeerd kunnen worden. Daarom is het zo belangrijk om de gesproken woorden niet te ontvangen als het woord van de dominee, maar als het Woord van God. Het betekent ook dat het mijn verantwoordelijkheid is om er alles aan te doen om dát Woord te brengen zoals de Heere dat wil. De mensen in Beréa ontvingen het woord met alle toegenegenheid. Ik hoop dat we dat mogen blijven houden’.

Ds. De Wit staat inmiddels in zijn vijfde gemeente, Kesteren. Zijn eerste gemeente was Nieuw-Beijerland (2000). Daarna volgden Rijssen-West (2005), Barneveld-Centrum (2011) en Borssele (2017). Op 6 juli 2022 werd hij in Kesteren bevestigd, nog geen half jaar nadat die gemeente was geïnstitueerd.

Als hij de vijf gemeenten in gedachten de revue laat passeren, zegt ds. De Wit: ‘Ik mag zeggen alle gemeenten nog steeds lief te hebben’. Vooral Nieuw-Beijerland, zijn eerste

gemeente, is heel geduldig met hem geweest. ‘Ik moest nog veel leren’. Met dankbaarheid herinnert hij zich een van de ouderlingen die hem soms bij de hand nam. ‘Toen ik de eerste keer het Avondmaal moest bedienen, heeft hij me op de zaterdagavond daarvoor gevraagd naar de kerk te komen. De tafel stond klaar en heel rustig heeft hij me op verschillende dingen gewezen’.

Ds. De Wit zegt in Nieuw-Beijerland onvergetelijk onderwijs te hebben ontvangen van geofende christenen. ‘Die mensen waren zelf heel Bijbels onderwezen. Er waren er die - als ze dachten dat de Heere iets sprak - het opzochten in Gods Woord. Klopte het, ook in de context, dan geloofden ze dat het van God was. Klopte het niet, dan legden ze het naast zich neer’.

Verbondenheid

Kesteren heeft nog maar een korte geschiedenis. ‘Toch is er binnen de gemeente onderlinge verbondenheid. En die band wordt sterker, vooral door het Woord. Dat is het bindmiddel voor een kerkelijke gemeente’.

Dat neemt volgens ds. De Wit niet weg dat je rekening moet houden met het verschil in volksaard.

‘Ook de omvang van de gemeente bepaalt hoe je een gemeente moet bearbeiten. Toen ik naar de grote gemeente van Barneveld moest, zag ik er erg tegenop. Ik bad of de Heere me dáár wilde brengen, bij

die mensen waar ik wezen moest. Dat gebeurde ook. Deze zorg had ik in Borssele niet. Die gemeente is veel kleiner. In Borssele kwam ik vanzelf mensen tegen tijdens een wandeling. Dat dorpsgevoel is in Kesteren weer minder. Mensen komen uit de wijde omgeving’.

De begeerte tot het ambt heeft ds. De Wit al bijna zijn leven lang. Reeds op jonge leeftijd worstelde hij met de nood van zijn onbekeerde ziel. ‘Als zeventienjarige jongen heb ik een auto-ongeluk gehad. Ik kwam in het ziekenhuis terecht en werd in mijn beleving voor Gods rechterstoel geplaatst. Al mijn gerechtigheid was niets in Gods weegschaal. Toen heb ik heel in de verte iets gehoord van de beminnelijkheid van Vorst Messias. Later, onder de prediking van ds. A.F. Honkoop mocht ik ervaren: ‘En wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeborenen van den Vader, vol van genade en waarheid (Joh. 1:14). Met ds. Honkoop sprak hij later veel over de wijze waarop het kind weer teruggebracht wordt bij zijn Vader, ‘om des bloeds van Christus wil’.

Eerst scheikunde

Op de middelbare school was er nog steeds het verlangen om predikant te worden. Maar schooldecaan G.J. van Aalst, de latere predikant, adviseerde hem eerst maar scheikunde te gaan studeren. ‘Je kunt altijd nog theologie gaan doen’. Dat was wijs, zegt ds. De Wit. ‘Het was de tijd nog niet. Later heb ik in Rotterdam gedegen onderwijs gekregen. Ds. A. Moerkerken heeft ons veel eerbied voor de Schrift bijgebracht. Ds. Van Aalst liet ons de rijkdom van de formulieren zien. Voor ds. L. Blok moest ik de “Redelijke Godsdienst” van Brakel samenvatten. Daar heb ik nog steeds groot gemak van’.

En nu hij zelf lesgeeft op de Theologische School? ‘Dat is een deel van mijn leven geworden. Ik vind het groot om dat te mogen doen. Of het wel te doen is naast een grote gemeente? Van een afstand bezien misschien niet. Maar als de Heere Zelf een taak op je weg plaatst, geeft Hij er ook de tijd bij’. ♦

De last van de diaken

ds. A. Schot, Nunspeet

Het diaconale ambt komt voort uit het priesterlijk ambt van Christus, Die Zichzelf gaf voor de Zijnen. Wat betekent dat voor de diaken van vandaag? Is zijn rol 'minder' dan de ouderling? En wat betekent dat voor zijn verantwoordelijkheden?

Het woord 'diaconaat' komt van het Griekse 'diakonia', wat 'dienst' betekent. In Handelingen 6 lezen we over de eerste diakenen. De apostelen, belast met het Woord, zagen de noodzaak in om mannen te verkiezen om de dienst van de tafelen op zich te nemen. Dit was niet slechts een praktische oplossing voor een logistiek probleem, maar een opdracht waarin barmhartigheid en liefde concreet werden. De Vroege Kerk beseftte de diepe noodzaak van materiële én geestelijke zorg. Niemand had gebrek (Hand. 4:34).

Door de geschiedenis heen heeft het diaconaat verschillende vormen aangenomen. In de Vroege Kerk hadden diakenen een grote rol in de zorg voor de armen. Augustinus sprak over diakenen als 'uitdelers van de gaven voor de armen'. In de Middeleeuwen verschoof de zorg naar kloosters en particuliere instellingen, en in de Reformatie herstelde Calvijn de diaconale taak binnen de kerk. Twee taken stonden voorop: het uitdelen van financiële steun en het verzorgen van zieken.

De kern van diaconale dienst

Diaconaat is niet slechts een sociale taak; het is een geestelijke opdracht. Diakenen zijn geroepen om Christus na te volgen in Zijn dienende werk. Dit vraagt niet alleen handen die uitdelen, maar ook harten die bewogen zijn. Het diaconaat is een uitdrukking van de priesterlijke barmhartigheid

van Christus Zelf. Hij kwam om te dienen en Zijn leven te geven tot een losprijs voor velen (Mark. 10:45). Barmhartigheid is een wezenlijk kenmerk van een christen. In de Dordtse Kerkorde wordt benadrukt dat diakenen niet alleen aalmoezen moeten verzamelen en uitdelen, maar ook benauwden bezoeken en troosten. W. à Brakel voegde daaraan toe dat diakenen ook onwetenden moeten onderwijzen en zieken moeten voorbereiden op de eeuwigheid.

Hedendaagse uitdagingen

In onze tijd zijn de traditionele taken van de diaconie gedeeltelijk overgenomen door de overheid. Toch blijft er voor diakenen een belangrijke taak liggen. Armoede is niet alleen financieel, maar ook sociaal en geestelijk. Eenzaamheid, psychische nood en gebrokenheid vragen om een priesterlijke houding.

De diaconie mag niet verschuiven naar een 'administratieve' taak, waarbij gelden worden verdeeld zonder

persoonlijke betrokkenheid. De kern van het ambt is niet financieel, maar pastoraal. Een diaconaal hart vraagt om fijngevoeligheid en liefdevolle benadering. Immers, hoeveel mensen ervaren diaconale hulp (onnodig) als een taboe?

Een ander aspect van diaconaat is het investeren in de naaste. Historisch zien we dat kerken niet alleen gaven uitdeelden, maar ook mensen hielpen met scholing, werk en medische zorg. De kerk van Zwolle in de zestiende eeuw verstreekte gereedschap aan ambachtslieden en bood zieken tijdelijk een bed. Dit voorbeeld van 'helpen om zelf ook te kunnen helpen' is ook vandaag de dag relevant.

Volmaakte Diaken

En hoe gaat het vandaag? Hoe wordt het diakenambt gewaardeerd?

Het lijkt soms alsof de ouderlingen in hoger aanzien staan en belangrijkere taken hebben, maar mag je het priesterlijk ambt wel zo beschouwen? Het zou goed zijn als kerkenraden zich bezinnen of de diaconale taken niet te veel verschoven zijn naar predikanten en ouderlingen.

Bij al het diaconale werk mogen we steeds omhoogzien naar de grote Diaken, Christus Zelf. Wie is tot deze dingen bekwaam? Niemand uit zichzelf. Maar Hij Die riep, bekwaamt. Diaconaat is navolging van Christus. In Hem is bewogenheid en ontferming. Hij raakte de melaatse aan, sprak met de Samaritaanse vrouw en liet Zich verbinden aan de nood van de zondaar.

Moge het diaconale werk in de gemeente niet slechts een organisatorische taak zijn, maar een weerspiegeling van het hart van Christus. Opdat de kerk niet alleen spreekt over barmhartigheid, maar haar ook daadwerkelijk betoont. ♦

► wordt vervolgd

Diakendag 12 september

Op vrijdag 12 september organiseren de deputaatschappen DMZ en Bijzondere Noden een diakendag in Geldermalsen.

Het thema is 'De diaconale gemeente, dichtbij en ver weg'. Volgende week een artikel over dat thema.

Calvijn en de Joden

De oorlog in Gaza houdt de gemoederen behoorlijk bezig. Gaat Israël niet over de grenzen van het humanitaire oorlogsrecht? Dat is de vraag van velen.

ds. G. Clements, Benthuisen

Ds. M.L. Dekker sprak op een zendingsmiddag: 'Begint liefde voor Israël in reformatische gezindte te kantelen?' (RD, 25-07-25) Onze verbondenheid met Israël gaat gelukkig verre uit boven de gebeurtenissen van alle dag. Israël is het volk, 'uit welke Christus is, zoveel het vlees aangaat' (Rom. 9:5). Wij citeren vaak de puriteinen als het over Israël gaat. Veel minder komt Calvijn aan het woord. Laten we daarom in dit tijds-gewricht eens aandachtig naar deze Schrifttheoloog luisteren.

Middeleeuwse uitleg

Calvijns uitleg van psalmen en profetieën heeft de betrokkenheid op het Joodse volk positief bevorderd. De middeleeuwse Bijbeluitleg kenmerkte zich door een sterk anti-Joodse ondertoon. Als voorbeeld noemen we Psalm 59. Deze psalm is sinds Augustinus gebruikt om de kritische houding ten opzichte van de Joden te motiveren. Augustinus las de psalm als een gebed van Christus om verlossing van de Joodse vijanden. Zij zijn 'mannen des bloeds' (vers 2). De wraakverzen in deze psalm werden in de Middeleeuwen gelezen als een rechtvaardiging voor repressie van de joden. 'Laat hen gevangen worden in hun hoogmoed' (vers 12). Ook Maarten Luther volgde ditzelfde bedenkelijke spoor. In de aanhef van

Psalm 59 schrijft Luther: 'Profetisch gebed van Christus dat de wraak van God over de Joden beschrijft' (Luther, "Psalmen-Auslegung").

Calvijns uitleg

Calvijns commentaar wijkt sterk af van deze anti-Joodse uitleg. Hij leest deze psalm niet als een profetie van Christus' lijden, maar plaatst Psalm 59 in de context van Davids historische leven. De vijanden zijn Saul en zijn mannen. Eigenlijk doet Calvijn dit ook bij andere 'lijdenspsalmen', zoals Psalm 8, 16, en 118. Zelfs de lijdenspsalm 22 plaatst Calvijn eerst in het leven van David. Pas in tweede instantie betreft hij deze psalm op Christus. Calvijn neemt in ieder geval

afstand van de anti-Joodse uitleg die eeuwenlang gebruikelijk was.

Het Nieuwe Testament

Hoe komen de Joden voor in Calvijns uitleg van het Nieuwe Testament? Belangrijk hierbij is vooral zijn uitleg van Romeinen 9 tot en met 11. Calvijn erkent dat God met Israël als volk Zijn verbond heeft opgericht. Heel Israël deelde in de uiterlijke voorrechten van dat verbond. 'Welk is dan het voordeel van den Jood? Dat hun de woorden Gods zijn toebetrouwd' (Rom. 3:2). Toch zijn velen die voorrechten ontrouw geworden. Alleen de uitverkorenen hebben waarlijk profijt gehad van de weldaden van het verbond. Zij vormden een minderheid, waren meestentijds klein in getal. Paulus gebruikt in dat verband het oudtestamentische woord 'overblijfsel'. Alzo is er dan ook in dezen tegenwoordigen tijd een overblijfsel geworden, naar de verkiezing der genade' (Rom. 11:5).

Gedurige smart

Het bijzondere voorrecht van het Joodse volk is dat Christus uit hen geboren is. 'Welke is uit den zede Davids' (2 Tim. 2:8). Maar dit voorrecht hebben zij niet geacht. De volken Israëls zijn vergaderd tegen het heilig Kind Jezus (Hand 4:27). Het is 'een ongehoorzaam en tegensprekend volk', schrijft Paulus (Rom. 10:21). In smart daarover klaagt de apostel: 'Heeft God Zijn volk verstoten?' (Rom. 11:1). Het antwoord is stellig: 'Dat zij verre'. Paulus neemt zichzelf als voorbeeld. 'Ik ben ook een Israëliet'. Ik was een vervolger van de gemeente, maar God heeft mij

genade bewezen. Zo blijft ook voor het Joodse volk de deur der genade geopend, al is de situatie nog zo moedbenemend. Joden worden zalig wanneer zij door bekering en geloof Christus mogen toebehoren. Voor Calvijn is er maar één Kerk en één uitverkoren volk, namelijk dat van het begin der wereld al hun heil en zaligheid alleen van Christus verwacht. 'Maar die is een Jood, die het in het verborgen is, en de besnijdenis des harten, in den geest, niet in de letter, is de besnijdenis, wiens lof niet is uit de mensen, maar uit God (Rom. 2:29). Vóór Christus' komst waren dat bijna alleen Joden, na Zijn komst zowel Joden als heidenen.

Het bijzondere voorrecht van het Joodse volk is dat Christus uit hen geboren is.

Volk of enkeling

Als God Zijn volk niet heeft verstoten, wat wordt er dan precies met 'volk' bedoeld? Verwacht Calvijn bekering van enkelingen, of toch een nationale wederkeer? Hierover lopen de meningen uiteen. De latere gereformeerden uit de 17e en 18e eeuw verwachtten een toekomstige massale bekering van het Joodse volk. Deze opvatting komen we al tegen in de kanttekeningen van de Statenvertaling. Bij Romeinen 11:12, over de 'volheid' der Joden, lezen wij: 'Dat is, wanneer de Joden met grote hopen het Evangelie zullen aannemen.' Calvijn drukt zich op dit punt veel soberder uit, omdat 'het overblijfsel, dat de Heere uiteindelijk tot Zich zal verzamelen, verborgen is' (Comm. Rom. 11:25).

Loflied

'En alzo zal geheel Israël zalig worden' (Rom 11:26), dat is volgens de Geneefse reformator het volk van God uit Jood en heiden, gewassen door het bloed des Lams (Comm. Rom. 11:26). Paulus eindigt met een loflied op Gods genade. 'Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen' (Rom. 11:36). ♦

De redding van Rachab

ds. C. Sonneveld, Poederloijen

Jozua nu, de zoon van Nun, had twee mannen die heimelijk verspieden zouden, gezonden van Sittim, zeggende: Gaat heen, bezichtigt het land en Jericho.

Jozua 2:1

Genade maakt onderscheid waar het niet is. Ook in Kanaän. Zelfs in een stad die ten dode is opgeschreven. We gaan dat zien in Jozua 2.

Israël bevindt zich in Sittim, de laatste halteplaats vóór de intocht. Verspieders worden uitgezonden. Jozua weet nog niet dat Jericho zal vallen alleen door het geloof. Maar dat geloof moet wél versterkt worden en zál ook versterkt worden door de berichten waarmee de verkenners straks terugkeren. Ze moeten door Jericho gaan. Waarom nog meer? Omdat daar een brandhout is dat uit het vuur gerukt moet worden.

De twee verspieders bereiken Jericho. Helaas, in deze prachtige stad worden de afgoden gediend. Het is een heidens oord. De mannen komen in een herberg, het huis van een hoer. Daar worden ze opgemerkt en meteen gaan de poorten dicht. De inwoners van Jericho hebben wel gehoord van Gods grote daden, maar dat heeft hen niet op de knieën gebracht. Hoe hard is toch de mens! Ja, hoe hard zijn ook wij van nature!

Rachab wordt ondervraagd door gerechtsdienaren. Ze heeft de Israëlieten echter verborgen en leidt hen om de tuin. Is dat verkeerd? De schrijver spreekt er geen oordeel over uit. Laten wij het dan ook maar niet doen. Waar gaat het hier om? Rachab gelooft in God en neemt het op voor Zijn volk. Ze liegt niet om haar eigen hachje te redden maar handelt met gevaar voor haar leven. De vreze Gods overwint alle mensenvrees. Ja, ze mag komen tot een heerlijke belijdenis: de Heere is de God van hemel en aarde! Rachab vraagt of ze gespaard mag worden. Ze vraagt ook om redding voor haar familie. Daarin blijkt iets

van het ware geloof, dat door de liefde werkt. Haar geloof (Hebr. 11:31) wordt zichtbaar in haar werken (Jak. 2:25). Rachab zal onmiddellijk gestopt zijn met haar bedrijf. De hoerentent gaat op slot. Hier wordt een vrouw gered waar niemand aan zou denken. Gods soevereine genade schittert in haar waarachtige bekering. Wat doet Rachab? Ze laat de verspieders met een touw neer vanaf de stadsmuur. Als de beide mannen terugkeren bij Jozua, weten ze genoeg. Er is een open poort in het beloofde land. De Heere opent deuren die voor de mens gesloten zijn (Openb. 3:7). Dat wil Hij ook vandaag nog doen!

Het scharlaken koord moet uit het raam blijven hangen als een herkenningsteken voor het leger van Israël en als een teken dat hier een hoer woont. Is scharlaken niet de kleur van de zonde (Openb. 17:3-5)? Rachab geeft zodoende te kennen wie ze is. Ze houdt niets meer verborgen. Wat een voorbeeld! Verloren zondaar, doe als Rachab. Belijd uw zonden en breek ermee! Er is nog genade bij God! Dit bloedrode koord doet immers ook denken aan het bloed van het Paaslam. En dat wijst heen naar het bloed van Christus. 'Komt dan en laat ons tezamen rechten, zegt de HEERE, al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren ze rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol'. O gelukkig volk dat daarin delen mag! Gelukkige Rachab die in Israël werd ingelijfd en zelfs een moeder van Christus mocht worden (Matth. 1:5). Laat dat tot bemoediging zijn voor allen die in haar hun beeld herkennen! ♦

► wordt vervolgd

De beloften bij Comrie

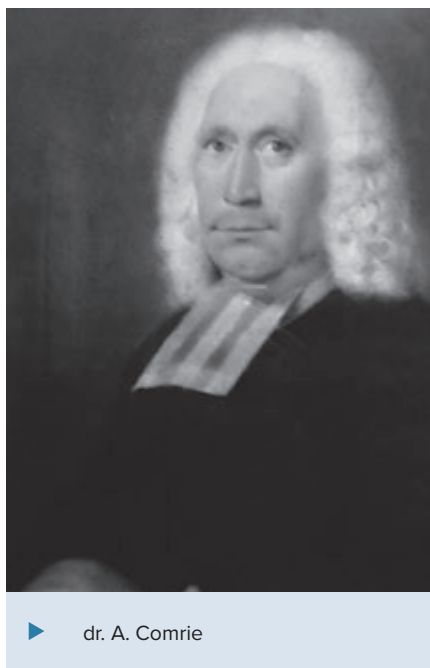
Redactie De Saambinder

In het laatste studiejaar aan de Theologische School schrijven de studenten een scriptie. De redactie van De Saambinder stelt hen enkele vragen over de inhoud van hun onderzoek. Deze week student J. Kroon over de wijze waarop de beloften van God functioneren bij dr. A. Comrie.

Hoe kwam de keus voor dit onderwerp tot stand?

‘Die is ontstaan tijdens één van de lessen Bijbelkunde. Het ging op dat moment over de belofte die Mozes ontving toen de Engel des HEEREN hem verscheen in het brandende braambos, Exodus 3:11 en 12. Tijdens die les bespraken wij dat er in het pastoraat regelmatig vragen zijn die betrekking hebben op Gods beloften, zoals deze: Voor wie zijn de beloften bestemd? Als God in Zijn Woord iets beloofd heeft, waarom vervult Hij dat dan niet in mijn leven? En: Wanneer mag ik een belofte op mijzelf toepassen, en hoe doe ik dat dan? De antwoorden die hierop worden gegeven zijn zeer onderscheiden. Een veel gehoorde uitdrukking is: ‘God heeft het toch beloofd in Zijn Woord?’

Dan mag je er ook op vertrouwen en erop pleiten’. Anderen stellen dat de beloften van God alleen voor Zijn uitverkorenen zijn. Kortom, er leven veel vragen aangaande de beloften Gods. Het is mijn hartelijke wens om zulke vragen te beantwoorden op grond van Gods onfeilbare Woord. Hiervoor heb ik dankbaar gebruik gemaakt van de veertiende verhandeling van Comrie, beschreven in zijn boek: “Verhandelingen van enige

▶ dr. A. Comrie

eigenschappen van het zaligmakend geloof”.

Het is opmerkelijk hoe Schriftuurlijk Comrie zijn verhandeling uiteenzet, en het is leerzaam op welke pastorale wijze hij geestelijk leiding geeft.

Wat zijn beloften Gods?

Comrie omschrijft dat nauwgezet met de volgende definitie: ‘De daadwerkelijke bekendmaking van de wil van

God in Zijn beschreven Woord, ten aanzien van alles waarvoor Zijn kinderen Goddelijke hulp en bijstand nodig hebben; en wel omdat de Heere naar Zijn vrijmachtig welbehagen uit loutere ontferming besloten heeft dit aan hen te schenken naarmate hun gebreken en omstandigheden zijn, waaraan Hij tot waarborg van de vervulling ervan Zijn trouw, waarheid en macht aan Zijn volk verpandt’.

Het is leerzaam om te zien hoe Comrie de beloften behandelt vanuit God en hoe hij dat vervolgens gaat toepassen, en hoe hij aantoont hoe zij in de praktijk functioneren. Hij wijst erop dat de beloften Gods eeuwig voornemen bevatten en dat zij niet voortkomen uit een onbedachte opwelling, maar weloverwogen en in Zijn Goddelijke wijsheid genomen zijn. Hij heeft de beloften in Zijn Woord laten beschrijven. Gelovigen moeten daarom naast het Woord geen andere beloften verwachten. De Bijbel is als een voortreffelijke schatkist, waarin al deze juwelen (zo noemt Comrie de beloften Gods) zorgvuldig bewaard worden’.

Voor wie zijn de beloften Gods? Zijn ze alleen voor de uitverkorenen, voor de ware gelovige, of voor iedereen die gedoopt is, zoals ook wel wordt gedacht.

‘Comrie maakt onderscheid tussen voorwaardelijke en volstrekte (onvoorwaardelijke) beloften. Een voorwaardelijke belofte is niet voor ieder mens, want die wordt gedaan, zegt Comrie ‘aan ieder in wie eerlijk en oprecht bepaalde gesteldheden, gestalten en werkzaamheden gevonden worden’. Zo toont God de orde aan die Hij in Zijn wijsheid gesteld heeft. Aan vertroosting gaat treuren vooraf, aan eten gaat hongeren vooraf, aan drinken gaat dorst vooraf. Aan de zalige rust gaat strijd vooraf. Zo laat Comrie zien dat een belofte niet plotseling ontvangen wordt, maar dat God in Zijn wijsheid daar op een ordelijke wijze plaats voor maakt in het leven

van een zondaar.

De voorwaarden die gesteld worden, zijn bedoeld om een rechtmatig vonnis over onze eigen staat voor God te stellen. Er worden ware en onfeilbare kenmerken bij de voorwaardelijke belofte genoemd die alleen door genade verkregen zijn. Door deze kenmerken kan de zondaar bewust en duidelijk weten of er sprake is van een waar geloof of van een tijdgeloof.

De Heilige Geest gebruikt de voorwaardelijke beloften om Gods kinderen te verzekeren en verzegelen van hun genadestaat voor God. Die verzegeling geeft Hij op middellijke wijze. Daarvoor gebruikt Hij het onfeilbare Woord, waarin de voorwaarden en de kenmerken beschreven staan. Die kenmerken komen overeen met de door de Heilige Geest gewerkte hoedanigheden, gesteldheden of werkzaamheden. Voorwaardelijke beloften dienen enerzijds tot beproeving van onszelf, anderzijds om ons van Gods gunst te verzekeren als wij de genoemde gesteldheden mogen kennen'.

Velen tobben met de vraag of zij Gods beloften voor zichzelf mogen toepassen.

'Een oprecht kind van God is bevreesd om zichzelf te bedriegen. Hierbij geeft Comrie een praktijkvoorbeeld van iemand die niet ontkent een treurende te zijn, maar toch bevreesd is of dit wel een waar werk van de Heilige Geest is: Is mijn ellende wel diep genoeg? Is mijn hart wel genoeg gesmolten, genoeg verbroken en genoeg verootmoedigd? Comrie geeft dan heel pastoraal onderwijs door te wijzen op vier zaken: Als deze vrees echt is, en voortkomt uit bezorgdheid, dan is dat juist één van de meest echte bewijzen van genade. Hij noemt dan enkele kenmerken waaraan kan worden getoetst of het wel waarlijk gaat om het werk van de Heilige Geest. Als eerste noemt hij dat zulke

mensen niet trots zijn op alles wat zij ontvangen, dat ze geen rust vinden en dat ze niet iets van zichzelf zullen denken. Vreesachtigheid maakt juist armer, meer berooid en noodlijdend. Zulken veroordelen zichzelf omdat ze maar niet kunnen worden wat ze graag willen zijn. Comrie zegt dat dit juist onderscheidend is van de bevindingen van tijdgelovigen, die juist niet armer worden, wel trotser, en daarmee rustig en onbezorgd voort kunnen leven.

Comrie stelt geen trap of mate waaraan deze hoedanigheden, gesteldheden of werkzaamheden zouden moeten voldoen. Het moet eenvoudig waarheid zijn in het binnenste. Dat kan klein zijn als een mosterdzaadje, zelfs vergezeld gaan van veel van het tegenovergestelde. Als voorbeeld noemt hij dat er droefheid kan zijn, en toch ook veel hardheid en gevoelloosheid.

Als een oprecht gelovige toch niet tot gelovige toe-eigening kan komen, dan legt Comrie zo'n bekommerde ziel heel pastoraal dit gebed op de lippen: 'O Heere, ik ben bevreesd om de belofte aan te nemen die gedaan is aan degenen die treuren. Want ik ben bang dat ik niet genoeg treur en dat mijn hart niet smelt als was voor het vuur. Maar toch, U bent mijn Getuige in de hemel dat het mij om genade te doen is die het hart verbreekt en de ziel verootmoedigt. En nu, Heere, terwijl ik mijn volstreckte machteloosheid zie om een diamant te vermurwen, neem ik mijn toevlucht tot U. Hebt U niet beloofd het stenen hart weg te nemen? O God, ik stel mijn hart zonder óók maar één enkele voorwaarde in Uw hand, als leem in de hand van de grote Pottenbakker. Och Heere, Heere, doe het naar Uw Woord'. Zulk bidden noemt Comrie pleiten. En pleiten wil zeggen: een pleidooi houden, als een rechteloze toevlucht tot de Heere nemen om de zielennoed aan Hem bekend te maken'.

▶ student J. Kroon

Waarmee dient het hart vervuld te zijn om Gods beloften op zichzelf te mogen toepassen?

'Het hart dient vervuld te zijn met hoogachting voor de belofte én voor de beloofde zaak. En opnieuw separeert Comrie: Die hoogachting is bij hem niet slechts een verstandelijk toestemmen dat Jezus en de belofte ver boven alles te waarderen zijn. Maar het hoogachten waarop Comrie doelt, is een vorm van eerbied die ontstaat uit het nagaan van de voortreffelijkheid en de geschiktheid van Christus. Deze dingen wegen zo op het hart van de zondaar, dat de ziel al het andere kan beschouwen als schade en drek, zoals de apostel verwoordt in Filippenzen 3:8: 'Ja gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijn Heere; om Wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen'. Zulke zielen gaan getuigen dat alles wat aan Jezus is, voor haar geheel en al begeerlijk is. Alleen met Christus is iemand gelukkig. Alleen met Hem is hij tevreden, hoewel hij wellicht uitwendig in dit tijdelijk leven alles moet missen. Voor hen is Hij Degene Die de banier draagt boven tienduizend'.

Broeders bijéén

ds. B. Labee, Veenendaal

Op de eerste maandag van de negende maand kwam een groot deel van onze predikanten naar de Boezemsingel voor de gebruikelijke, jaarlijkse bijeenkomst. Ook ds. P. Kleijer uit Lethbridge (Canada) mochten we verwelkomen.

Naast het noemen van namen van broeders die ons ontvielen, de broeders met grote gezondheidszorgen en het ambtsjubileum van ds. J. Karels (50 jaar) en ds. D. de Wit (25 jaar) was er ruimte voor ontmoeting en gesprek. Na de opening door onze voorzitter ds. W. Harinck werden een drietal lezingen gehouden.

Hellenbroek, separatie en oproep

Ds. H. Brons bepaalde ons onder meer bij de wijze waarop ds. Hellenbroek (1658-1731) zijn hoorders aansprak vanuit een tweetal gehouden preken. Hellenbroek sprak de bekeerden en de onbekeerden aan en ook richtte hij zich tot de 'bekommerden'. Ds. W.J. Karels sprak over de

noodzaak van de huidige separatie in de aanspraak. Elke hoorder moet met liefde, bewogenheid en ernst worden aangesproken in de staat voor de eeuwigheid. Daarnaast is er allerlei onderscheid in degenen die 'dood zijn in zonden en misdaden' en degenen die zijn 'levend gemaakt'.

Tenslotte sprak ds. A. Schreuder over de oproep heden ten dage in de aanspraak tot de hoorders. Het 'alzo zegt de Heere' of de nieuwtestamentische woorden 'proclameren' en 'evangeliseren/verkondigen' zijn veelzeggend, juist in een tijd waarin er veel zorgelijke ontwikkelingen zijn. Er werd gewezen op reactieve gevaren zoals de 'inperking van het aanbod van genade', beschrijvend preken en alleen maar benoemen 'wat het niet is'.

De Heere bekwame alle predikers (met de studenten die een stichtelijk woord mogen houden) om 'heilig evenwichtig' te spreken tot zielen op weg en reis naar de eeuwigheid. ♦

Een woestijn en een oase

A. Bel, Vlaardingen

De vader van volksschrijver L. Penning was in 1861 predikant geworden van de Christelijk Afgescheiden Gemeente in Landsmeer (Noord-Holland). Het overgrote deel van de bevolking van dat dorp moest niets hebben van de Afgescheidenen en dat liet men duidelijk merken. Maar in de kleine gemeente werd dominee Penning zeer gewaardeerd en de offervaardigheid was groot.

Nee, niet alles was heilig vuur op het altaar, zo schreef zoon Louwrens Penning in het boek "Uit mijn leven". Er was weleens een ijver zonder verstand. Soms werden de voorzichtigheid en de behoedzaamheid gemist. Zo was er een vrouw in de gemeente met een rappe tong en een onbegrensde vrijmoedigheid. Ze vond het een groot genoegen om de vijanden vlak in het gezicht te zeggen dat de kleine afgescheiden gemeente de kurk was waarop het goddeloze dorp Landsmeer dreef. Dat was natuurlijk olie op het vuur. De vijandschap werd er feller door. Zelfs mensen met een helder oordeel gingen denken dat daar in die afgescheiden kerk een hoop farizeeërs bijeenkwam.

Verbazing

Dat ging zo niet goed, besepte dominee Penning en hij besloot persoonlijk met zijn tegenstanders te gaan spreken. Het ging als een elektrische schok door het dorp toen men hoorde dat de afgescheiden dominee bij een van zijn grootste tegenstanders een bezoek had gebracht. En de verbazing werd nog groter toen die tegenstander enkele weken later onder het gehoor van dominee Penning kwam. Het leek wel een wonder! En er gebeurde nog meer. Er was een man die een grote invloed had. Hij sprak dezelfde woorden die

Gamaliël eens gesproken had. Hij verzekerde dat dit werk als het mensenwerk was, verbroken zou worden, maar was het Gods werk, dan kon het niet verbroken worden.

Er kwam een grote kentering in de publieke opinie. 'Het is een kerel met wie je tenminste praten kan', zo luidde nu het oordeel over dominee Penning. Het gehoor nam van week tot week toe. 'Het Woord Gods had een geregelde, rustige loop, het zaad kwam op, en beloofde een rijke oogst', zo bracht Louwrens Penning het onder woorden in zijn boek met herinneringen.

Een beroepsbrief

In het voorjaar van 1862 werd een brief bezorgd bij de pastorie in Landsmeer. Moeder Penning keek bedenkelijk: er moest veertig cent port betaald worden. Vier dubbeltjes! Dat betekende een groot bedrag voor het predikantsgezin.

Het was een beroepsbrief, en zulke brieven kunnen in het gezinsleven van een predikant kritieke uren brengen. Maar de gemeente Landsmeer was gerust: de dominee zou zeker niet naar Bunde gaan. Die plaats lag niet eens in Nederland, maar in Oost-Friesland, koninkrijk Hannover. En de dominee stond nog maar korte tijd in Landsmeer. Maar men kon toch niet weten!

Er werd verteld dat dominee Penning sterke banden voelde met die gemeente. Bunde was trouwens zijn geboorteplaats. De kerkenraad besloot om het traktement van de dominee te verhogen, van zeshonderd gulden naar achthonderd gulden per jaar. Zoon Louwrens schreef hierover: 'Het klonk mijn trouw zongende moeder als muziek in de oren. Het zou een grote verruiming geven in het huisgezin, en mijn broer Gerrit, die fier als een koningszoon door het dorp liep als de vlijtige moederhanden een nieuw stuk in de doorgesleten knieën van zijn broek hadden gezet, zou weer een nieuw pak kunnen krijgen. Achthonderd gulden! En de beroepende gemeente in Bunde had het traktement op vierhonderdvijftig gulden bepaald. Het was een woestijn in financieel opzicht. En hier bloeide de oase'.

Roeping

Moeder Penning durfde er bij haar man niet op aan te dringen om voor het beroep te bedanken. Daar deinsde ze voor terug. Ze vervulde zo haar roeping als predikantsvrouw, maar dat ze vurig hoopte in Landsmeer te blijven, dat was wel zeker. Ze had het dorp lief gekregen. En dan, naar een plaats te moeten gaan die ze niet kende, waar zelfs een taal gesproken werd die ze niet verstond! Maar ze wist dat haar man de weg zou gaan die God hem wees. We zullen nog horen hoe het gegaan is. ♦

Een waardig samenzijn

ds. H. Hofman, Grand Rapids

Het is hoog tijd voor een 'update' van overzee. Wij vliegen daarheen, en dan bedoelen we niet de tijd als zodanig.

Met de 'r' in de maand is de rust van de zomertijd voorbij en is de drukte van een nieuw seizoen weer begonnen. Onlangs vond er hier in besloten kring een opmerkelijk samenzijn plaats, waarvan we in deze aflevering een korte weergave willen geven. Opmerkelijk noemden we het, want ik weet niet of we ooit zo'n bijeenkomst hebben gehad aan deze zijde van de oceaan.

Over afstanden is door de jaren heen inmiddels het nodige geschreven, maar voor de beeldvorming toch een korte impressie. Een lange vliegreis, die voor enkele aanwezigen al gauw de gehele dag in beslag had genomen, bracht ons op dinsdag 26 augustus samen in de kerkenraadskamer van de kerk aan de Beckwith Ave in Grand Rapids. Daar is onze Theologische School gevestigd. Ditmaal was ons mooi gerenoveerde klaslokaal te klein, want we waren met vijftien man aanwezig. Ook enkele echtgenoten van zowel studenten als docenten en aanwezige curatoren waren uitgenodigd. Aanleiding voor de bijeenkomst was de opening van het cursusjaar 2025-2026. Twee jaar geleden schreven we in deze rubriek over 'een leeg klaslokaal'. Nu mochten we beginnen met twee studenten. De Heere is onzer gedachtig geweest!

Grote verandering

Student G.F. Rozeboom is tweedejaarsstudent en student W. de Wilde eerstejaars. Laten we niet gering denken over wat een verandering het was (en is) voor beide broeders, voor hun vrouwen en kinderen. In beide gevallen werden (oudere) kinderen achtergelaten, wat betekent dat

► Ds. H. Hofman (links) overhandigt ds. P. van Ruitenburg ter gelegenheid van diens afscheid van de Theologische School een vriendenbundel.

afstanden dagelijks gevoeld worden. In het geval van broeder De Wilde en zijn vrouw betekende dit ook het achterlaten van het graf van hun geliefde dochter Stephanie, die hen enkele jaren geleden op 19-jarige leeftijd was overleden. Ongetwijfeld vermenigvuldigen dan de gedachten!

'Met de Heere kun je overal wezen', schreef ds. W.C. Lamain ooit aan mijn vader op de beroepsbrief van Kalamazoo in 1983. Dat zal waar zijn, maar wat kunnen omstandigheden moeilijk in woorden uit te drukken zijn als de wolk- of vuurkolom optrekt en je een graf van een dierbaar kind achterlaat! Degenen die het meegemaakt hebben weten wat dat is.

Openingswoord

Onze broeder uit Fort Macleod, ds. H.D. den Hollander, opende deze samenkomst met het laten zingen van Psalter 227, Schriftlezing en gebed, gevolgd door een toepasselijke meditatie. Hierna volgde enkele

welkomstwoorden door rector ds. A.H. Verhoef, voornamelijk gericht aan de studenten en docenten. In hartelijke bewoordingen werd opgemerkt de trouw en goedheid van God, Die het tot op heden wél heeft gemaakt. Dit mocht hij ook betrekken op zichzelf, want onze broeder had recent en behandelingstraject voor prostaatkanker afgerond. Hij mocht zijn werkzaamheden, zowel in de gemeente als op de school, gedurende de bestralingen grotendeels voortzetten.

Afscheidswoord

De laatste – maar niet minder belangrijke – reden van ons samenzijn betrof het afscheid van ds. P. van Ruitenburg als docent. Namens alle studenten mochten wij onze broeder een vriendenbundel overhandigen. Dat was wel een primeur in de geschiedenis van de NRC! Aan deze zijde van de oceaan wordt doorgaans weinig aandacht besteed aan jubilea of momenten van afscheid. Het was ook niet voor niets dat dit een jaar na dato nog gebeurd was... Dat is geen onwil, maar dat komt meer doordat er in het Engels geen goed woord voor gezelligheid bestaat, ongeacht de woorden die daar door de jaren heen al aan zijn besteed...

In plaats van een uitgebreid dankwoord op de receptie gaf broeder Van Ruitenburg als afscheid zijn laatste les aan allen die samengekomen waren. Het was een exegetische uiteenzetting over het Bijbelboek Efeze. Dat was leerzaam, opbouwend, opscherpend en bemoedigend.

Een warme maaltijd bracht een einde aan een warm samenzijn. Daarna verdween broeder E. Hakvoort met de studenten naar het klaslokaal. U begrijpt het: de tijd moet goed benut worden!

Misschien over de inhoud van het lesprogramma een andere keer nog eens wat meer. Nu eerst de hand aan de ploeg. Dat is naar Calvijn, want er moeten pijlen gemaakt worden! God geve dat ze gedoopt zijn in het bloed van Christus, en dat ze te zijner tijd gelegd mogen worden op de boog van Hem Die de zeven sterren in Zijn rechterhand houdt, en wandelt tussen de zeven gouden kandelaren. ♦

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Sioux Falls (South Dakota, VS),
ds. H. Hofman te Grand Rapids-
Beckwith Avenue (Michigan, VS).

STUDENTENCATECHISATIE UTRECHT

Helaas ontbrak in het overzicht van catechisaties voor studenten de catechisatie in Utrecht. De catechisatie is op maandag om 19.15 uur. De eerste avond

is maandag 29 september. Er is ook een mogelijkheid om belijdeniscatechisatie te volgen. Daarvoor kan contact opgenomen worden met ds. W. Harinck: wharinck@solcon.nl

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 126: Het vaste telefoonnummer van de scriba van de gemeente in Alphen aan den Rijn (P. Timmer) is vervallen. Het nummer is nu 06-13098702.

TELEFOONNUMMER KAND. KROON

Het telefoonnummer van kandidaat J. Kroon is gewijzigd in 0252-413800.

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE
TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Berichten

OPEN DAG IN DE GOUWSTRAAT

Inloop- en Bijbelhuis 'In de Gouwstraat' in de Rotterdamse wijk Oud Charlois houdt op zaterdag 4 oktober (10.00-15.00 uur) een Open Dag. 'In de Gouwstraat' is dan in vol bedrijf. Vrijwilligers laten zien en horen hoe bezoekers wegwijs worden gemaakt in het Evangelie. Ook is de inloopwinkel, tegenover onze 'Inloop', geopend. Tijdens een wandeling door de wijk Oud Charlois proeft u de sfeer van de vele culturen die zich hier bevinden. Deze wandelingen beginnen rond 10.15 uur en 12.30 uur en duren 60 minuten. Adres: Gouwstraat 36b, Rotterdam; tel. 010-4290832; website: www.indegouwstraat.nl

REGIO-AVONDEN VERVOLGDE KERK

Het deputaatschap Bijzondere Noden belegt twee regio-avonden over de vervolgde kerk. Een predikant uit de vervolgde kerk komt vertellen over zijn werk: op donderdag 11 september in de kerk van de Geref. Gemeente te Leerdam (19.30 uur), op donderdag 18 september in de kerk van de Geref. Gemeente te Nunspeet (19.45 uur).

IDENTITEITSTRAINING DE VLUCHTHEUVEL

Dit najaar starten er weer Identiteitstrainingen bij De Vluchtheuvel,

in Dordrecht en Genemuiden. Wil je graag meer zelfvertrouwen opbouwen, leren je emoties beter te uiten en minder bezig zijn met negatieve gedachten? Dan ben je welkom. Voor meer informatie en aanmelden: www.stichtingdevluchtheuvel.nl/identiteit

JONGERENAVOND IN MIDDELHARNIS

Vrijdag 19 september (19.30 uur) is er een regionale jongerenavond in de kerk van de Geref. Gemeente te Middelharnis. Ds. P.C. Vlot spreekt over 'Geef Mij uw hart'. Na de pauze volgt de vragenbeantwoording. Jongeren en belangstellenden zijn welkom.

JONGERENAVOND IN GENEMUIDEN

Op zaterdag 20 september is er een avond voor jongeren uit de classis Kampen. Ds. M. van Reenen (toeruster bij Bijbels Beraad M/V), spreekt over 'Bijbelse bezinning op huwelijk, gezin, seksualiteit, geslacht en man-vrouw relaties'. Ds. A. Verschuure heeft de leiding. De avond duurt van 19.45 tot 22.30 uur. Er is ruimte voor ontmoeting met een hapje en een drankje; collecte voor de onkosten. Jongeren van ca. 18-35 jaar zijn welkom. Locatie: kerkgebouw Geref. Gemeente, Taghof 3, Genemuiden.

VERKOPINGEN

Krabbendijke - Op dinsdag 16 september (19.00-22.00 uur) en woensdag 17 september (9.00-12.00 uur) wordt in de kerk te Krabbendijke een kledingbeurs gehouden. Op dinsdag zijn er tussen 17.00 en 19.00 uur twee verkooprondes op reservering. Deze zijn te boeken op eventbrite.nl. De opbrengst van de beurs is voor de stichtingen Joseba (fam. Rosendal), MAF Suriname (fam. van Weele) en For a Change (fam. Sangala). Deze stichtingen zijn met een verkooptafel aanwezig. Meer informatie? Mail naar: kledingbeurskrabbendijke@gmail.com

Scherpenzeel - Op zaterdag 20 september (9.30-11.30 uur) wordt in Scherpenzeel een kinder- en tienerkledingbeurs gehouden. Locatie: Sionkerk, Renes 121; betaal contant of met QR.

Waardenburg - Op vrijdag 12 september (19.00-21.00 uur) houdt Stichting Samarita werkgroep Waardenburg een tweedehandskleding- en speelgoedbeurs in dorpshuis de Koeldert, De Koeldert 30. De opbrengst is voor hulpverlening in Roemenië en Oekraïne. Meer informatie: tel. 06-39460687 of 06-49405624.

ZANGMIDDAG VOOR MENSEN MET EEN BEPERKING

Op zaterdag 1 november is er in de kerk van de Geref. Gemeente te Rotterdam-Zuidwijk een zangmiddag voor onze vrienden met een beperking.

Zij die voorgaande jaren hebben meegezongen, worden uitgenodigd via e-mail, anderen vragen wij om zich op te geven met opgave van de partij die u zingt, naar mailadres zangmiddagzuidwijk@gmail.com, of tel. 06-44296299. We oefenen 's morgens vanaf 10.00 uur. Na de pauze is de generale repetitie, 's middags is de uitvoering. De kosten bedragen € 7,50.

Dirigent is Arie Kortleven, organist is Jan Rozendaal. Plony Herweijer houdt de vertelling. Na opgave ontvangt men nadere bijzonderheden en de te zingen muziekstukken.

ZANGAVONDEN

Barendrecht - Kerk Geref. Gemeente, zat. 20 sept, 19.30 uur, psalmzangavond met bovenstem; leiding ds. M. Joesse,

Bart Kruithof, orgel; collecte t.b.v. ZGG. **Gouda** - St. Janskerk, zat. 27 sept., 19.00 uur, Israëlconcert m.m.v. chr. ensemble Parlando, ref. zangver. Cantilene, jongerenkoor Heman, meditatie ds. A. Schot; collecte voor Noodhulp Israël; toegang vrij; aanmelden via dep-israel.nl/concert

Kerkdiensten

ZONDAG 14 SEPTEMBER 2025

Aalburg 9.30 uur ds. L. Blok en 16.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Aalst** 9.30 uur ds. H.J. Agteresch; **Alblasserdam** 19.00 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Alphen aan den Rijn** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Amsterdam** 18.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Apeldoorn** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joesse; **Barneveld-Centrum** 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Benthuizen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Clements; **Berkenwoude** 10.00 en 19.00 uur ds. M.L. Dekker; **Bodegraven** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 19.15 uur ds. W.A. Zondag; **Borssele** 9.30 en 18.00 uur ds. W. de Jong; **Brakel** 15.30 uur ds. G. Pater; **Burgh-Haamstede** 10.00 en 18.30 uur stud. B.J. Meulmeester; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 12.00 uur ds. H. van der Heiden en 19.00 uur ds. P. Mulder; **Capelle aan den IJssel-West** 9.30 en 18.00 uur ds.

W.J. Karels; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 10.00 en 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Den Haag-Scheveningen** 15.30 uur ds. J.B. Zippro; **Deventer** 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Dinteloord** 14.30 uur ds. C. van Ruitenburch; **Dirksland** 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. J. Beens; **Doetinchem** 9.30 en 16.30 uur ds. P.G. Heijkamp; **Dordrecht** 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Drachten** 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 en 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Enkhuizen** 9.30 en 16.00 uur (H.D.) ds. G. Heijkamp; **Enschede** 15.00 uur ds. A.T. Huijser; **Enter** 15.00 uur ds. S.W. Janse; **Ermelo** 9.30 en 18.30 uur ds. K. Boeder; **Goes** 14.00 uur ds. P.C. Vlot; **Gorinchem** 17.30 uur ds. H.A. van Zetten; **Gouda** 15.30 uur (H.D.) ds. C. Hogchem; **Goudswaard** 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **'s-Gravensande** 15.30 uur stud. H.R. Keurhorst; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 en 18.00 uur ds. J.C. Kriekaart;

Hendrik-Ido-Ambacht 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Herkingen** 14.30 uur ds. J. Beens; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 14.30 uur ds. S. Maljaars; **Hoofddorp** 9.30 en 16.00 uur stud. L.J. van den Berge; **Hoogeveen** 15.30 uur (H.D.) ds. A. Verschuure; **Houten** 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Kampen** 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 18.30 uur ds. A. Schot; **Kamperland** 14.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Kapelle-Biezelinghe** 10.00 uur ds. J.J. Tanis en 19.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 16.00 uur stud. A.M.C. Westeneng; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 14.00 uur ds. G.J. Baan; **Krabbendijke** 9.30 uur ds. G. Hoogerland en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kruiningen** 9.30 uur ds. P.C. Vlot en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; **Lisse** 18.30 uur stud. A.M.C. Westeneng; **Meeuwen** 16.00 uur ds. C. Sonneveld; **Meliskerke** 9.30 en 14.30 uur ds. A.E. Brijder; **Melissant** 10.00 en 18.00 uur ds. B. Labee; **Middelburg-Centrum** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. M. Karens; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Middelharnis** 18.00 uur ds. J.J. Tanis; **Mijdrecht** 15.00 uur ds. A.A. Brugge; **Moerkapelle** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. H. Brons; **Naaldwijk** 9.30 en 16.00 uur stud. D. de Jong; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Nieuwdorp** 18.30

Overtuigingen zijn niet nodig om ons aangenaam voor Christus te maken, maar om Christus voor ons aangenaam te maken.

- JOHN DUNCAN -

uur ds. A.P. Baaijens; **Nieuwe-Tonge** 15.00 uur ds. M. Blok; **Nieuwer Ter Aa** 19.15 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Nieuwerkerk** 9.30 uur ds. C. Harinck en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nisse** 15.00 uur ds. M. Karens; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; **Ooltgensplaat** 9.30 en 18.00 uur stud. K.L. Blok; **Oostburg** 10.00 (H.A.) en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; **Oosterland** 10.00 en 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Oostkapelle** 17.00 uur ds. A. Schreuder; **Oostvoorne** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Opheusden** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 15.00 uur stud. B.J. Meulmeester; **Oude-Tonge** 16.45 uur ds. J.M. Evers; **Oudemirdum** 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **Poederoijen** 9.30 en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Puttershoek** 14.15 uur ds. M.H. Schot; **Rhenen** 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 9.30 en 14.00 uur ds. J.M. Evers; **Rotterdam-Alexanderpolder** 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. W.A. Zondag; **Rotterdam-Centrum** 10.00 en 15.30 uur ds. R.T. Michielse; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenisse** 18.30 uur ds. M. Blok; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Sint Philipsland** 15.00 uur stud. K.L. Blok; **Soest** 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Spijkenisse** 10.00 en 18.00 uur stud. H.R. Keurhorst; **Sprang-Capelle** 9.30 en 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; **Terneuzen** 18.00 uur ds. A.E. Brijder; **Terwolde-De Vecht** 9.30 en 14.30 uur ds. J. Janse; **Tholen** 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Vlissingen** 18.30 uur ds. M. Boersma; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Waardenburg** 10.00 en 18.30 uur ds. G.

Pater; **Wageningen** 10.00 en 18.30 uur ds. W. Silfhout; **Werkendam** 13.00 (H.D.) en 19.00 uur (H.D.) ds. H.J. Agteresch; **Westkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; **Westzaan** 19.00 uur stud. L.J. van den Berge; **Wierden-Aadorp** 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Woerden** 10.00 en 16.00 uur ds. J. IJsselstein; **Wolphaartsdijk** 9.30, 14.00 en 18.00 uur stud. W. van Ee; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 15.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen.

DINSDAG 16 SEPTEMBER 2025

Alblasserdam 14.00 uur (huw. bev.) ds. J. Janse; **Alphen aan den Rijn** 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Amersfoort** 19.30 uur ds. W. Visscher; **Drachten** 19.30 uur ds. S.W. Janse; **Hardinxveld-Giessendam** 14.00 uur (huw.bev.) ds. W.J. Karels; **Middelburg-Zuid** 19.45 uur (Evangelisatiedienst) ds. M. Joosse; **Oosterland** 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Oppeendoes** 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Oude-Tonge** 19.30 uur ds. G. van Manen; **Rotterdam-IJsselmonde** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Tricht-Geldermalsen** 14.15 uur (huw. bev.) ds. A.A. Brugge; **Veenendaal** 14.00 uur (huw.bev.) ds. M.H. Schot.

WOENSDAG 17 SEPTEMBER 2025

Aalburg 19.30 uur ds. G. Beens; **Burgh-Haamstede** 14.30 uur (huw. bev.) ds. J.J. Tanis; **Capelle aan den IJssel-West** 15.00 uur (huw. bev.) ds. M.H. Schot en 19.45 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Dordrecht** 19.45 uur ds. W.A. Zondag; **Gorinchem** 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Hardinxveld-Giessendam** 15.30 uur (huw.bev.) ds. J.C. Kriekaart; **Herkingen** 19.30 uur ds. M. Karens; **Hoedekenskerke** 19.30 uur ds. E. Bakker; **Krimpen aan den IJssel** 15.00 uur (huw.bev.) ds. J.J. Hoogerbrug; **Lelystad** 19.30 uur ds. G.J. Baan; **Lisse** 14.30 uur (bevestigingsdienst kand. J. Kroon) ds. A. Schot en 19.00 uur (intrededienst) ds. J. Kroon; **Meeuwen** 19.30 uur ds. J.B. Huisman; **Nieuwe-Tonge** 19.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **Nisse** 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Poederoijen** 19.30 uur ds. C. Sonneveld; **Ridderkerk** 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder;

Rilland-Bath 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Rotterdam-Alexanderpolder** 19.30 uur ds. P.C. Vlot; **Terneuzen** 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Uddel** 14.00 uur (huw. bev.) ds. C.A. van Dieren; **Waardenburg** 19.30 uur ds. G. Pater; **Woerden** 19.30 uur ds. J. IJsselstein.

DONDERDAG 18 SEPTEMBER 2025

Barendrecht 19.30 uur ds. M. Joosse; **Boskoop** 19.30 uur ds. P.J. de Raaf; **De Valk-Wekerom** 14.00 uur (huw. bev.) ds. B.J. van Boven; **Dinteloord** 19.30 uur ds. G. Hoogerland; **Goudswaard** 19.30 uur ds. M. Blok; **'s-Gravenzande** 19.45 uur ds. J.M.D. de Heer; **Hardinxveld-Giessendam** 19.30 uur (voor de zending) ds. K. Boeder; **Houten** 19.45 uur ds. W. Harinck; **Kootwijkerbroek** 19.30 uur ds. G. Beens; **Krimpen aan den IJssel** 19.45 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Mijdrecht** 19.30 uur ds. W. Mouw; **Nieuwerkerk** 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Nunspeet** 15.00 uur (huw. bev.) ds. A. Schot; **Opheusden** 14.00 uur (huw.bev.) ds. W. Mouw; **Ouddorp** 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Puttershoek** 19.30 uur ds. W.J. Karels; **Rhenen** 14.30 uur (huw.bev.) ds. M.H. Schot en 19.30 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 19.30 uur ds. W. Visscher; **Sliedrecht** 15.00 uur (huw.bev.) ds. R.T. Michielse; **Sprang-Capelle** 19.30 uur ds. A.J. de Waard; **Vlaardingen** 14.30 uur ds. J.M. Evers.

VRIJDAG 19 SEPTEMBER 2025

Barneveld-Centrum 14.00 uur (huw.bev.) ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 14.30 uur (huw.bev.) ds. J. van Laar; **Lisse** 13.45 uur (huw.bev.) ds. H.J. Agteresch; **Rijssen-Zuid** 14.00 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 14 SEPTEMBER 2025

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2) 9.30 uur; **Amsterdam** (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) kand. J. Kroon; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. S.R. van Klinken; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 uur ds. M. Blok en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

Met grote droefheid en verslagenheid hebben wij kennisgenomen dat de Heere, na een kortstondige ernstige ziekte, uit ons midden heeft weggenomen onze geliefde ambtsbroeder

Thomas Crum

in de leeftijd van 70 jaar.

Sinds mei 1994 heeft hij met de hem geschonken gaven, in alle getrouwheid, onze gemeente in het ambt van diaken mogen dienen. Hij laat een grote lege plaats achter in de kerkenraad, gemeente en gebouwencommissie.

We wensen zijn vrouw, kinderen, kleinkinderen en verdere familie Gods nabijheid en ondersteuning toe in deze smartelijke weg. Dat de Heere deze roepstem zou willen zegenen aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad van de
Gereformeerde Gemeente te Gorinchem,

J.L.H. Bareman, voorzitter
A.W. van Ballegooijen, scriba

Gorinchem, 1 september 2025

Boek snel voor de laatste plaatsen:

**17-daagse reis
Zuid-Afrika**

DV 8 - 24 januari 2026

**Kaapstad - Gardenroute -
Safari's, etc.
Compleet verzorgd**

**Samenzang met
Martin Weststrate &
Peter Wildeman
Gegarandeerd vertrek!**

**info: 06 14163058 &
www.zang-reizen.nl**

Jong getrouwd stel zoekt op korte termijn
woonruimte in de ruime omgeving van
Scherpenzeel en Woudenberg.
Tel.nr. 06 11949755

**Nog lekker even op vakantie naar
ZEELAND** in ons 2-pers. huisje op
boerderij in Grijskerke?
Bel 0118-591464

Cunerakerk Rhenen
Zaterdag 27 september 19.00 uur
Traditionele Jaarlijkse Psalmzangavond
Leiding: ds. J. van Laar (Barneveld-Zuid)
Samenzang o.l.v. Arthur de Jong
Collecte: Adullam & De Schutse
M.m.v. de Betuwse Bovenstemgroep
Bestel uw tickets via: www.arthurdejong.nl
Na afloop bij de uitgang slagershapjes

PAULUSREIS
Interesse om Paulus in Griekenland
te volgen? Van DV 11 t/m 22 mei 2026
hopen wij een bezoek te brengen aan
de plaatsen die Paulus bezocht heeft
in Griekenland. Aangevuld met een
aantal andere highlights. Interesse?
Email: dbeunder@solcon.nl

Groei mee met Hoeftlon (Barneveld),
wij zoeken talent!
Kom werken als **Officemanager,**
Medewerker Financiële Administratie,
Machinebouwer, International
Field Service Engineer of in een
andere rol. Bekijk alle vacatures op
werkenbijhoeftlon.com of bel naar de
HR-afdeling: 0342 400 288

kina
begrafenisverzorging
D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel
J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda
Dag en nacht bereikbaar
WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Werken op Texel

Basisschool Timótheüs

DRINGEND!

**Vanwege de groei van onze school
en ter versterking van ons
lesgevende team in de onderbouw,
zoeken wij een**

Groepsleerkracht

(0,6 - 1 FTE bespreekbaar)

Bijbels onderwijzen op Texel?

Meer informatie

Voor meer informatie over de vacature kun je contact
opnemen met W.H. Heenck, directeur a.i.
Telefoon: 06-83447455 E-mail: directeur@bstim.nl
Voor een kennismakingsbezoek ben je van harte welkom.
Kijk op www.endanwordjeleraar.nl voor meer informatie.

Solliciteren

Voel je je aangesproken door deze advertentie?
Stuur dan je sollicitatie per e-mail naar de secretaris van het schoolbestuur:
J. Stark, E-mail: jstexel@kliksafe.nl of bel 06-12326452 bij vragen.

STICHTING
GEREFORMEERD
ERFGOED

CURSUS HERTALEN

Zeventiende-eeuws Nederlands

Docent: drs. P.A. Zevenbergen

Gratis cursus hertalen met
mogelijkheid om hertaler
voor Stichting Gereformeerd
Erfgoed te worden.

Data:

2025: 06-11, 20-11, 04-12

2026: 08-01, 29-01, 12-02, 05-03, 26-03

Alle avonden van 19.00-22.00 uur.

Locatie: Waardenburg

Kijk voor meer informatie op
[gereformeerderfgoed.nl/
hertalen](http://gereformeerderfgoed.nl/hertalen)

Word teamleider in de zorgsector!

Word teamleider in de zorgsector!
Ben jij een verbinder en werk je graag
binnen de zorgsector?

- Min. 21 uur per week
- Locatie Kesteren

De Schutse
Zorg wat er echt toe doet

Scan de QR voor
meer informatie
en bekijk andere
functies.

Vitaminen en mineralen zijn essentieel
voor een goede gezondheid, alsook
voor groei en herstel van het lichaam
(NeoLife) Vita Squares - voor kinderen
Sept. aanbieding | Kommie 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

Voor hulp bij hoogbegaafdheid.

NEXENCE

www.nexence.nl of 0645986229

Preeklezen.nl

Maak het Woord toegankelijk voor doven,
slechthorenden en anderstaligen!

Automatisch omzetten van gesproken
woord naar tekst in de gewenste taal.

NIEUW:

Downloadbaar tekstarchief
waarin preken automatisch
kunnen worden omgezet
van spreektaal naar
schrijftaal, bruikbaar als
naslagwerk, als concept
voor leesprenken of een prekenbundel

Voor meer informatie
bezoek Preeklezen.nl
bel 0180-692004
of mail naar
av@wesotronic.nl

wesotronic

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding
bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer

T 0318 - 526641

M 06 - 46376232

E info@phvanderleer.nl

W www.phvanderleer.nl

JOH. DE HEER
toetsen en meer, sinds 1898

**UW ORGEL- ÉN
PIANO SPECIALIST**

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

**Hoornbeek
Connect**

NIEUW!

Kostersopleiding

Meer informatie
en aanmelden

www.hoornbeekconnect.nl/koster

 begravenisverzorging Den Hollander

- Alleen begravenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

☎ 010 - 460 05 09
✉ info@tdenh.nl
🌐 www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

Kom nog even **nazomer** op de **Veluwe** en geniet van de prachtige herfstkleuren en overnacht in de Koningshof.
Bel 06-13224300 of
kijk op www.benbdekoningshof.nl

Zakelijke en Familie Mediation vanuit een christelijke achtergrond
Bel 0318-250105 of mail naar info@vanweelden-mediation.nl
Wij zijn gevestigd in het midden van NL.

 welcura
Unieke begeleiding bij autisme

Heeft u te maken met autisme?
Onze gespecialiseerde teams helpen u graag!

Bekijk onze begeleidingsmogelijkheden op welcura.nl of neem contact op met
Margriet Dekkers-Verkuil via
06 23 08 46 63 of gmdedekkers@welcura.nl

Wij zoeken nieuwe collega's! Bezoek welcura.nl voor alle vacatures!

 VAN DER WILT
RAAMDECORATIE

UW ADVISEUR
AAN HUIS

☎ 06 - 36 29 43 14
🌐 wiltraamdecoratie.nl

Waarom Paul Roescher?
Wij geven u twaalf redenen! **2**

Europa's grootste keus

Braziliaans eiken Keuken compleet zoals opgesteld en inclusief getoonde 3 apparaten.

Kraakprijs! 1564,-

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD
Totaal 17.500 m2 in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

Begravenisonderneming STAM
Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

 De Vluchtheuvel
Christelijke psychosociale hulpverlening

Betrokken en vertrouwd!

Hulp bij levens- en gezinsvragen, vanuit een christelijke identiteit.

hulpverlening **relatie & gezin**
toerusting **mediation & coaching**
schoolmaatschappelijk werk

www.stichtingdevluchtheuvel.nl ☎ 0113 - 213 098

Leven met autisme?

 TAMIM
HELPVERLENING • COACHING • TRAINING
www.tamim.nu

 Word vriend en steun de Stichting!
NL35 ABNA 0548 9879 20

De enige troost ook voor het Duitse volk?
Help mee de waarheid terug te brengen!

 Stichting Vrienden van Heidelberg en Dordrecht
Meer informatie? → www.svvhed.org

 Vos
begravenisverzorging

Wij verzorgen alléén begravenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar én beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
T 038 33 323 83

Regio Rijssen, Enter, Wierden
T 0548 540 053

Regio Veluwe en omliggende gebieden
T 0577 401 689

Vertrouwd verzorgd
www.begravenisverzorgingvos.nl

 De specialist in het milieubewust isoleren van uw woning

PROFIJT ISOLATIE

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSEN Tel: 0548 546055

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

Profiteer nu!! landelijke subsidie www.profijtisolatie.nl

Boekhandel
De ZONNEBLOEM
 Dorpsstraat 162 - Scherpenzeel (gld)
 033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

OUD-ALBLAS (Z-H) te huur! Nieuw luxe vakantiehuisje. P/wk. of kort tijdelijk. Gelegen nabij vaar- viswater en fiets- gebied. Ligplaats voor boot. Ca. 4 pers. huisalblas@gmail.com / 06-25107987

VAN STAVEREN
 Begrafenisverzorging
Met aandacht, zorg en respect
Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38
vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

Wij willen graag gaan trouwen en **zoeken een plekje om te huren in Scherpenzeel of omgeving.** Heeft u een tip of iets beschikbaar, dan kunt u contact opnemen via 06-18806972.

Reformatorische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.
Tevens voor mediation en zakelijke advisering.
 Drs. J.C. de Jonge en mw. drs. M.J. de Jonge - Brouwer.
 44 R I-straat 2, 4051 AR Ochten
 0344 - 667042 of info@rpnederland.nl
www.rpnederland.nl

B&B Bij het Raadhuis in EDE
www.bijhetraadhuis.nl
 06-23663636

Op jezelf wonen nog net een stap te ver?
 Jongerenhuis "Wallenburg" in Ederveen heeft wegens doorstroming weer enkele studio's beschikbaar, zie www.jongerenhuisederveen.nl

Vergaderen op een sfeervolle en rustige locatie nabij Rotterdam?
 Welkom in **De Veldschuur!**
 Vraag vrijblijvend een offerte aan via info@develdschuur.com of bel 06 2205 0396.

Wilt u ook **beschermd** zijn tegen **vele zondige verleidingen?** Koop dan een **SAFE** Smartphone! Voor uzelf en/of uw kind. Kijk op safesmartphone.nl of bel 06-31306933 (ma en wo van 19:30-21:00 uur).

EN DAN BEN JE LERAAR
 Powered by Progressus

JEAN STERK

"In het onderwijs is het elke dag weer verrassend. Je maakt altijd wel iets mee, dat zorgt voor de mooiste verhalen."

ENDANBENJELERAAR.NL

Kom jij ook werken in het reformatorisch onderwijs?

Ontdek jouw kansen en ontwikkelmogelijkheden als leraar! Jouw talent verrijkt het onderwijs.

AB STRESSNONRUSTDEBAAS.NU
 Albert van den Berge

Je hoofd nooit stil? Vast in angst, stress en onrust?
 Doorbreek die cirkel en ervaar rust!

Gratis online workshop
 'Weg met je onrust!'
 24 september | 19.30 uur
 Jouw eerste stap naar rust en ontspanning!

tel. 06-25081102

Siloah
 ZORGROEP SIRJON

Laat je hart spreken

Kom werken of helpen in de Oesterparel te Yerseke

Vacatures

Begeleiders wonen Teamleider Helpenden

In januari 2026 opent De Oesterparel in Yerseke haar deuren: een thuis voor mensen met een beperking.

Vrijwilligers gezocht
 Word fiets-, zwem- of wandelmaatje, sluit je aan als gastgezin of kom gezellig de was vouwen.

Je kunt snel starten op onze locatie De Klimroos in Tholen en dan meeverhuizen naar de nieuwe locatie te Yerseke.

Meer weten of direct reageren?
 Kijk op siloh.nl/nieuwbouw-yerseke of neem contact op met Annelies (a.kriekaard@siloh.nl / 0686818252)

Zorg jij samen met je collega's, cliënten en hun netwerk voor verbinding?

werkenbijeleos.nl

FIBERLINQ

VERANTWOORD ONLINE?

- ▶ gefilterd internet
- ▶ filter met weekplanner
- ▶ glasvezel en dsl
- ▶ vaste telefoon
- ▶ gratis emailmigratie

fiberlinq.nl 0166-760005

Boek jouw ideale vakantie!
www.diskoffer.nl
 vakanties met zondagsrust

Bureau Mark.

Psychosociaal therapeut
 mark@bureau-mark.nl +31 (0)6 53 29 69 57
 bureau-mark.nl

Certificering

NFG IKZOEK HULP NL Koepel NAP

de Verrassing
 samen vakantie vieren

Wanneer zien we u op Texel?

Bel of app met ons:
 (0222) 31 89 06 www.deverrassing.nl

Vooraankondiging

Binnenkort starten we met de verkoop van **8 sociale koopappartementen** in het centrum van Barneveld, aan het Raadhuisplein/Dijkje.

Prijzen vanaf € 280.000,- v.o.n.

westeneng
 altijd actief

Interesse?
 Mail uw gegevens naar info@westeneng.nl

BBV Barneveldse Begrafnis Vereniging

voor een waardige, eenvoudige verzorging van begrafenissen in Barneveld en omstreken

Begrafnisverzorger
G.M. (Gerard) van Lagen

0342 - 783 000
 Dag en nacht bereikbaar en beschikbaar

www.BBVer.nl

Vast in een Pornoverslaving?

Mediorah helpt je weer grip te krijgen
 zet de eerste stap naar herstel en neem contact op!

www.mediorah.nl

Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten
 Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. B. Labee
 Redacteurs: J. van 't Hul, W.G. Hulsman,
 ds. G.W.S. Mulder
 Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers, boeken ter recensie en vragen voor de rubriek 'Vraag en antwoord' naar:

ds. B. Labee
 Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
 T 0318-513597
 E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
 Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
 T 0651-622260
 E redactie@desaambinder.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
 uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:
 Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
 Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
 T 0348-489900
 E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan Verloop, Alblasserdam:

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
 T 078-6912899
 E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-morgen 9 uur.

Advertenties € 1,95 per mm.
 Familieberichten € 0,50 per mm.
 Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
 Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
 Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
 T 0348-489900
 E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
 De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
 voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
 * afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
 USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

A.C. Kieboom
 12093 Sprinkle Road
 Vicksburg, MI 49097
 T 001 269 720 3533
 E saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites

Gereformeerde Gemeenten:
Algemeen: www.gergeminfo.nl
 (doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeenteengezin.nl
Studenten: www.studentengergem.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Mensen met een leesbeperking kunnen door middel van een abonnement van de Christelijke Bibliotheek voor blinden en slechtzienden (cbb.nl) wekelijks De Saambinder lezen.

66

Vervolging

Stel je voor dat je aanstaande zondag naar de kerk gaat en allemaal mensen op straat schelden je vit.

Of stel je voor dat een meester van je school wordt opgepakt, omdat hij uit de Bijbel heeft verteld. Of dat mensen bij jou uit de straat zeggen dat je ouders, als je die nog mag hebben, slechte mensen zijn, omdat ze jullie over de Heere vertellen.

Toch gebeurt dat in een aantal landen wel. Daar worden christenen vervolgd om hun geloof. Omdat ze eigenlijk helemaal geen Bijbel in huis mogen hebben en ze helemaal niet naar de kerk mogen gaan. Daarom gaan ze soms ook stiekem naar de kerk, ergens in een gebouw of kelder, waar niemand weet dat ze bij elkaar komen.

Zie jij het als een zegen dat je zo in alle vrijheid na deze zomervakantie weer naar school en de kerk kunt? Het is niet vanzelfsprekend.

Ik las een verhaal van een moslim die tot bekering was gekomen. Hij ging ergens in het buitenland een Bijbel halen, maar werd bij terugkomst gevangengenomen. Hij liep daar veel verwondingen op, omdat zij hem haatten om zijn geloof. Toen hij uit de gevangenis kwam, is hij opnieuw gevlucht. Daarna is hij een aantal uur per dag uit Gods Woord gaan lezen.

Weet je wat het antwoord was toen iemand hem vroeg of hij niet boos was om alles wat hij had meegemaakt? 'Nee, ik ben juist dankbaar. Ik ben door Gods leiding in aanraking met het Woord van God gekomen en verlang Hem te kennen'.

Dan wordt deze tekst waar: 'Zalig zijn die vervolgd worden om der gerechtigheid wil, want hunner is het Koninkrijk der hemelen. Zalig zijt gij als u de mensen smaden en vervolgen, en ligende alle kwaad tegen u spreken, om Mijnen wil' (Matth. 5:10-11).

Wat zou jij doen als je ook zo'n vluchteling was? ♦

Leestip: Johannes 16:29-33

A. Janse-Pieterman, Rijssen

Een dominee in de gevangenis

De zwerver

'Mijntje', zegt ds. Ledeboer, 'ik ga nog even een bezoek brengen. Ik hoop rond een uur of vijf weer thuis te zijn.'

'Ja, dat is goed', zegt Mijntje gehaast.

Nauwelijks is ds. Ledeboer buiten het dorp, of hij ziet in de verte een zwerver, die met veel moeite een handkar voortduwt. Af en toe glijdt de stakker bijna uit in het modderige zand.

Hoe dichterbij hij de man komt, hoe meer medelijden hij met hem krijgt.

Wat een verschil. Hij is zelf zo rijk, en déze man heeft niet eens een jas om aan te trekken!

Hij versnelt zijn pas. Het duurt niet lang of hij heeft de man ingehaald.

'Goedemiddag', groet hij de onbekende man.

De zwerver kijkt hem vragend aan. Dat die rijke man hem gedag zegt!

'Ook goedemiddag', antwoordt hij hoopvol.

'Vriend', vraagt de man hem, 'hebt u niets anders om aan te doen?'

De man schrikt ervan. Hij heeft inderdaad niets anders. Beschaamd slaat hij zijn ogen neer. Hij durft die deftige man niet langer aan te zien.

'Komt u eens met me mee', klinkt het. 'Ik ben ds.'

Ledeboer. Laten we samen naar die schuur daar gaan.'

Verwonderd strompelt de zwerver achter de dominee aan.

Zodra ze enigszins beschut staan achter de planken van het houten schuurtje, trekt ds. Ledeboer zijn overjas en zijn flanellen hemd uit en geeft het aan de man.

'Hier, trekt u dit eens aan', gebiedt hij.

'Maar, dominee...' stamelt de man, 'ik, úw jas aandoen?'

'Jazeker, doe wat ik u zeg.'

De zwerver is zo verkleumd dat hij de kleren amper kan aantrekken. Nadat ds. Ledeboer hem heeft geholpen, zegt hij: 'Kom, dan gaan we nu naar mijn huis. Laat uw kar hier zolang maar staan.'

Vlug legt de man z'n vossen op de kar. Hij kan het gewoonweg niet geloven. Zómaar zo'n warme jas krijgen! En nu loopt die dominee zelf zonder jas over straat! Onbegrijpelijk... ♦

Vraag en antwoord

door
ds. Labee

Twijfel

*Is twijfel een kenmerk
van een ware christen?*

Twijfelmoedig

Het antwoord op de vraag of 'twijfel een kenmerk is van een ware christen', is eenvoudig te beantwoorden met 'nee'. Zondag 7 van onze Heidelbergse Catechismus spreekt over een 'waar' geloof en daarmee is ook de ware gelovige getypeerd: 'Een waar geloof is niet alleen een stellig weten of kennis, waardoor ik alles voor waarachtig houd wat ons God in Zijn Woord geopenbaard heeft, maar ook een vast vertrouwen, hetwelk de Heilige Geest door het Evangelie in mijn hart werkt, dat niet alleen anderen, maar ook mij vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken is, uit louter genade, alleen om der verdienste van Christus wil'.

Tegelijk lezen we in Gods Woord vele malen van de twijfel in het leven van Gods kinderen. Heman spreekt in zijn 'gebed van een doodbrakende' uit dat hij 'twijfelmoedig' is (Ps. 88:16). Van de discipelen lezen we - op de dag van Hemelvaart - deze woorden: 'En als zij Hem zagen, baden zij Hem aan; doch sommigen twijfelden' (Matth. 28:17). Onze Dordtse vaders schrijven zo treffend over het leven der genade: 'Ondertussen getuigt de Schrift dat de gelovigen in dit leven tegen onderscheiden twijfelingen des vleses strijden, en in zware aanvechting gesteld zijnde, dit volle betrouwen des geloofs en deze zekerheid der volharding niet altijd gevoelen. Maar God, de Vader aller vertroosting, laat hen boven hetgeen zij vermogen niet verzocht worden, maar geeft met de verzoeking ook de uitkomst (1 Kor. 10:13); en wekt in hen de verzekerdheid der volharding door den Heiligen Geest wederom op' (DL V, par. 11). Een oude dichter sprak van twijfel met een treffend gedicht:

*'Er is een vraag, die 'k brandend
ben te weten,
een vraag, die mij zo vaak beangstigt
en verdriet.*

*Mag ik met recht een kind des
Heeren heten;*

*ben ik Zijn eigendom of ach, ben ik
het niet?'*

Twijfel is geen kenmerk van een ware christen. Ook tijdelijk gelovigen, wonderlijk gelovigen en schijn gelovigen zullen best wel eens (onderscheiden) twijfel kennen. En een waar-gelovige kent ook naar het bovenstaande getuigenis van de Bijbel en onze belijdenis twijfelingen door ongeloof. Maar daar past het vermanend antwoord van de Zaligmaker (Mark. 4:40) bij: 'Wat zijt gij zo vreesachtig? Hoe hebt gij geen geloof?'

Gelovig

Een gedeelte uit 'De Christenreis' van John Bunyan (1628-1688) heeft ons over 'twijfel' ook veel te zeggen. Nadat Christen is ingegaan door de enge poort, veel onderwijs had gekregen op het smalle pad en helder zicht mocht krijgen op het gezegende kruis van zijn Borg en de vergeving der zonden, komt hij met zijn reisgenoot Hoop in het kasteel Twijfel terecht. Aangrijpend om te lezen wat hen om eigen schuld overkomt in het kerkerhol. Reus Wanhoop, geadviseerd door zijn vrouw Ongeloof, mishandelt beide pelgrims en probeert ze naar de wanhoop te drijven. Elke ware pelgrim zal iets van de diepe zielen-nood verstaan op reis naar de Hemel-poort. Maar de getrouwe God van het verbond geve ook, door Zijn Geest, de sleutel Beloftenis te gebruiken die in elk slot van kasteel Twijfel past.

Lezer(es), kent u het geheim waarvan we berijmd zingen met Psalm 31 vers 19?

*'Maar, HEER', 'k vertrouw in nood
Op U; dit doet mij sterkte vinden;
'k Mag, met gelovig roemen,
U mijn Verbondsgod noemen'. ♦*

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.